

18.

228/111

peryod IV
Sejny III

1880

II

17-17

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem Ustawy drogowej

Wysoki Sejmie!

Po wyczerpaniu w Wysokim Sejmie rozpoczętej dnia 15. października 1878. r. rozprawy jeneralnej nad projektem Ustawy drogowej, przedłożonym przez komisję drogową, która w projekcie Wydziału krajowego, wniesionym dnia 12. września 1878, poczyniła nieznaczne zmiany — Wysoki Sejm uchwałą z dnia 16. października 1878. r. odrzucił większością 101 głosów przeciw 19, wniosek przejścia do porządku dziennego nad rzezonym projektem, a uchylwszy następnie wnioski żądające zmian zasadniczych w przedłożeniu komisji drogowej — tem samem przyjął ten projekt za podstawę dyskusyi szczegółowej, do której tylko dla braku czasu nie można było przystąpić.

W obec tego stanu rzeczy, Wydział krajowy ponawia niezadowolony w Wysokiej Izbie wniosek komisji drogowej i uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt Ustawy drogowej.

%.
/.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i W. Ks. Krakowskiego.

We Lwowie dnia 14. lutego 1879. r.

Marszałek krajowy
Ludwik hr. Wodziński w. r.

Członek Wydziału krajowego
Władysław hr. Badeni w. r.

7479
1111

4A8423 II

1880 ; 18-174

U s t a w a

z dnia _____ 187 dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o drogach publicznych nieeraryalnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych i gminnych.

§. 2.

Drogami krajowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które ustawą krajową za drogi krajowe uznane zostaną.

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące i te, które uchwałą Rady powiatowej lub Sejmu krajowego (§. 5 ustęp 2) za powiatowe uznane zostaną.

§. 4.

Wszystkie drogi do publicznego użytku przeznaczone a nie objęte §§. 2 i 3 są drogami gminnemi.

§. 5.

Za drogi powiatowe uznane być mają drogi ważniejsze dla handlowego i przemysłowego ruchu w powiecie, w szczególności zaś te, które miasta i miasteczka znaczniejsze targowe łączą tak pomiędzy sobą, jak i z drogami bitymi, lub stacyami kolei żelaznych.

Jeżeliby Rada powiatowa ociągała się z powzięciem takiej uchwały, lub jeżeliby Rady sąsiednich powiatów nie mogły porozumieć się co do założenia drogi

przecinającej dwa lub więcej powiatów, a mającej
 żność komunikacyjną: natenczas Sejm krajowy na
 stawie zbadania sprawy przez Wydział krajowy
 rozpoznaniu opinii właściwych Rad powiatowych,
 uznać taką drogę za powiatową.

§. 6.

Każdy powiat podzielony zostanie dla zarządu dróg
 gminnych na okręgi drogowe, złożone z jednej gminy
 i obszaru dworskiego, a w razie potrzeby kilku gmin
 i obszarów dworskich.

Obszary dworskie łączyć można w okręgi drogowe
 tylko z temi gminami katastralnymi, do których należą.

Miasta tworzyć będą osobne okręgi.

Każdy okręg reprezentowany będzie przez komitet
 drogowy.

Do zakładania dróg gminnych potrzeba uchwały
 komitetu okręgu drogowego, tudzież przyzwolenia polity-
 cznej władzy powiatowej i Wydziału powiatowego.

§. 7.

Pertraktacya ze stronami interesowanemi dla zba-
 dania i oznaczenia konkurencyi dobrowolnej, czy to na
 rzecz budowy, czy też przyszłej konserwacyi; niemniej
 przyzwolenie władz ze względów politycznych i woj-
 skowych, a przy drogach powiatowych także przyzwole-
 nie Wydziału krajowego, mają poprzedzać zakładanie
 dróg krajowych i powiatowych. Pierwszeństwo budowy
 przy równych zresztą warunkach przysłuży tym drogom,
 dla których ofiarność stron interesowanych okaże się
 największą.

§. 8.

Wszystkie urządzenia przeznaczone do uzupełnienia,
 ochrony lub bezpieczeństwa dróg, mianowicie: mosty,
 przewozy, budowy sztuczne i t. d., uważane będą za
 część tej drogi, na której się znajdują; ze względu je-
 dnak na szczególną ważność lub kosztowność budowy,
 może zrobić wyjątek od tego pravidła Sejm krajowy,
 przyjmując koszta budowy lub utrzymania tych przed-
 miotów na fundusz krajowy, a co do dróg gminnych
 także Rada powiatowa, przyjmując je na fundusz po-
 wiatowy.

§. 9.

Własność nieruchoma na rzecz drogi publicznej
 potrzebna, winna być nabytą w drodze wywłaszczenia
 podług istniejących ustaw i przepisów.

§. 10.

Zaniechanie drogi krajowej wymaga: ustawy krajowej — drogi powiatowej: uchwały Rady powiatowej i przyzwolenia c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego — drogi gminnej: uchwały komitetu okręgu drogowego, tudzież przyzwolenia Rady powiatowej i politycznej władzy powiatowej.

Zaniechana droga krajowa nie uznana za powiatową, równie jak zaniechana droga powiatowa, stają się drogami gminnymi, jeżeli służą do użytku publicznego (§. 4).

Zaniechana droga do użytku publicznego nie służąca, sprzedaną zostanie na rzecz funduszu tej kategorii dróg, do której należała. Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych zarządzi bezzwłocznie oszacowanie gruntów przez znawców nieinteresowanych i zawezwie do zapłacenia ceny szacunkowej tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają. Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytację.

§. 11.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków opartych na dobrowolnych ugodach, lub innych specjalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategorii.

II. Pokrycie kosztów.

§. 12.

Koszta budowy i utrzymania dróg krajowych ponosi fundusz krajowy.

Czy i o ile powiaty, przez które te drogi przechodzą, przyczyniać się mają do kosztów budowy i utrzymania dróg krajowych, oznaczy w każdym poszczególnym wypadku ustawa krajowa.

§. 13.

Koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych ciężą przedewszystkiem na funduszach własnego powiatu.

Na cele drogowe obowiązana jest Rada powiatowa nakładać corocznie powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich w wysokości 5% a w miarę potrzeby do 10% tychże podatków.

Jeżeliby Rada powiatowa ociągała się z dopełnieniem tego obowiązku, a ztąd sprawa komunikacji do-

znawała uszczerbku: natenczas Wydział krajowy w przedmiocie
słuchaniu zdania Rady powiatowej, wstawi w budżecie powiatowym
potrzebną kwotę i nałoży na jej pokrycie dodatkowe podatki
datki do podatków bezpośrednich, w granicach ustawodawstwa
niniejszą dozwolonych.

Wyższe dodatki do podatków bezpośrednich na potrzeby drogowe uchwalić może Rada powiatowa tylko w granicach zakreślonych ustawą o Reprezentacji powiatowej.

Na rzecz dróg powiatowych, położonych w okręgu drogowym, użyte być mogą prestacje (§. 15), wszakże z zastrzeżeniem §. 31 l. 5.

§. 14.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych ponoszą gminy i obszary dworskie należące do okręgu drogowego.

- A to: a) prestacjami;
b) składką pieniężną.

§. 15.

Prestacje.

Źródłem funduszu dróg gminnych w okręgu drogowym są przedewszystkiem prestacje.

Każda rodzina, a względnie partya prowadzące samoistne gospodarstwo domowe, zamieszkała w gminia lub na obszarze dworskim, odrabia rocznie trzy dni piesze.

Kto opłaca podatek bezpośredni, uiszcza rocznie oprócz prestacji osobistej: od sumy podatkowej nieprzenoszącej trzech złotych reńskich podatków bezpośrednich — pół dnia pieszego, lub tegoż wartość pieniężną.

Przy wyższych kwotach podatkowych będzie zachowana ta sama skala wymiaru.

Zarządowi drogowemu wolno będzie w razie uznanej przez niego potrzeby, zmienić robotę pieszą na ciągłą: w stosunku trzech dni pieszych do jednego dnia parokonnego, a dwóch dni pieszych do jednego dnia parobydłanego zaprzęgu.

Zamiany takiej żądać można tylko od kontrybuenta posiadającego potrzebny inwentarz roboczy i uiszczającego prestację w naturze.

Gdyby ilość prestacji w pewnym okręgu drogowym przewyższała potrzebę, natenczas: może Rada powiatowa za przyzwoleniem Wydziału krajowego, niżyć na rok jeden wymiar prestacji, z zachowaniem wszakże stosunku prestacji od rodziny do prestacji od podatków.

§. 16.

Za podstawę do obliczenia prestacyi rocznej służyc będą spisy rodzin, względnie partyi, oraz spisy opłacających podatki bezpośrednie.

Spisy takie będą układane co lat 3 według stanu, jaki się znajdował w gminie i na obszarze łądorskim dnia 31go grudnia.

§. 17.

Prestacye winien zarząd drogowy w zasadzie zużyć rokrocznie w całości, oraz nieuiszczone w terminie prestacye wykonać bez zwłoki na koszt obowiązanych. Nieużyte w ciągu roku prestacye mają obowiązani do dni trzydziestu po ukończonym roku spłacić według cen wykupna, a kwota pieniężna ztąd jako też z nieużytych opłat pieniężnych powstała, przechodzi do funduszu drogowego właściwego okręgu.

§. 18.

Wolni od prestacyi są:

1) Osoby ustawą gminną uwolnione od ciężarów gminnych, o ile nie posiadają własności odpowiednio opodatkowanej, osoby zostające w zupełnym ubóstwie a z powodu wieku, słabości lub wadliwego zdrowia, niezdolne do roboty i niemające w rodzinie członków do niej zdolnych.

2) Od uiszczania prestacyi od podatku wolne są fundusze zakładów gminnych i powiatowych, tudzież towarzystwa zaliczkowe.

3) Mieszkańcy miast posiadających odrębne statuty gminne.

§. 19.

Robociznę prestacyjną można wykonać w naturze, wolno też wykupić się od niej w całości lub częściowo, przez złożenie jej wartości pieniężnej, z potrąceniem piątego procentu, a to w przeciągu sześciu tygodni od dnia ogłoszenia repartyeyi.

W razie potrzeby gotowizny uznanej za niezbędną przez zarząd drogowy, uiszczoną być musi w pieniądzech prestacya przypadająca od podatku.

Kontrybuentom odrabiającym prestacyę w naturze wyznaczoną będzie w zasadzie robota wymiarowa.

Kontrybuenti odrabiający prestacye w naturze, nie mogą być pociągani do uiszczania takowej na dalsze,

przestrzeni jak cztery kilometry po za obrębem gminy katastralnej, w której zamieszkują.

§ 20.

Składka pieniężna.

O ile prestacye (osobiste i od podatków) i inne źródła funduszu dróg gminnych nie wystarczają na budowę i utrzymanie dróg gminnych w okręgu drogowym, może komitet tegoż okręgu uchwalić składkę pieniężną, do której każdy przyczyniać się ma w miarę opłacanych podatków bezpośrednich.

Składka pieniężna na potrzeby drogowe nie może w ciągu jednego roku, z wyjątkiem wypadków nadzwyczajnych i niecierpiących zwłoki, wynosić więcej niż 5 centów od jednego złotego podatków bezpośrednich.

Wyjątkowe nałożenie wyższej składki pieniężnej należy następnie usprawiedliwić przed Wydziałem powiatowym.

Składka pieniężna nie wchodzi do budżetu gminnego.

Jeżeliby komitet okręgu drogowego nie uchwalił potrzebnej składki pieniężnej a ztąd sprawa komunikacyi doznawała uszczerbku: natenczas Wydział powiatowy, a w drodze odwołania się Wydział krajowy wstawi w budżet okręgu drogowego potrzebną kwotę i nałoży na jej pokrycie, w granicach powyższych, składkę pieniężną, w miarę opłacanych podatków bezpośrednich.

Składka pieniężna na potrzeby dróg gminnych ma być pobieraną przez te same organa i ściągana za pomocą tych samych środków, co podatki.

§. 21.

Do funduszu krajowego również jak do funduszu dróg powiatowych i funduszu dróg gminnych w okręgu wpływają jeszcze:

1) Datki fabryk i przedsiębiorstw zużywających niezwykłym sposobom drogę nieomyconą, tudzież datki kolei żelaznych.

2) Dochody z myta.

3) Kary pieniężne za przekroczenia policyi drogowej, kary dyscyplinarne (§§. 35 i 39) i wynagrodzenia za szkody zrządzone na drogach.

4) Własne dochody zarządu dróg, jak n. p. ze sprzedaży starych materiałów, niepotrzebnych gruntów i budynków, z wydzierżawienia trawy i t. p.

5) Ofiary dobrowolne lub datki uiszczane na mocy specjalnych tytułów (§. 11).

A do funduszków dróg powiatowych i gminnych także :

- 6) Odsetki od własnych kapitałów — i
- 7) Subwencye.

Datki fabryk, przedsiębiorstw i kolei żelaznych, tudzież subwencye, służą tylko dla tych dróg i przedmiotów, dla których są przeznaczone.

§ 22.

Datki fabryk, przedsiębiorstw i kolei żelaznych.

Jeżeli użytkowanie kopalń lub kamieniołomów, albo inne przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne drogę nieomyconą niezwykłym sposobem zużywa lub psuje, obowiązany będzie przedsiębiorca do osobnych datków na rzecz tej drogi.

Wysokość tych datków i sposób ich uiszczania należy oznaczyć dobrowolną ugodą między Wydziałem powiatowym a stroną. Jeśli nie przyjdzie ugoda do skutku, orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem. Wysokość tych datków ma być zastosowaną do tej miary, w jakiej zużycie drogi przez przedsiębiorstwo powiększa koszta jej utrzymania.

Niemniej też przyczyniać się będą przedsiębiorstwa kolei żelaznych osobnymi datkami do budowy i utrzymania publicznych dróg dojazdowych, łączących stacje kolei żelaznych z najbliższymi drogami bitymi, miastami i miasteczkami.

Po zbadaniu sprawy na miejscu przez Wydział powiatowy w porozumieniu z polityczną władzą powiatową, i przeprowadzeniu rokowań z przedsiębiorstwem dotyczącej kolei żelaznej co do wysokości datków i sposobu ich uiszczania : zatwierdzi Wydział krajowy dobrowolną ugodę, zawartą w tej mierze między Wydziałem powiatowym a stroną, w braku zaś onej, lub gdy się na nią Wydział krajowy nie zgadza, wyda orzeczenie w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Jeżeli to porozumienie nie nastąpi, rozstrzyga Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem handlu.

§. 23.

M y t a.

Myta: drogowe, mostowe, przewozowe na drogach powiatowych i gminnych, oraz myto kopytkowe, stanowią przedmiot osobnych uchwał sejmowych.

Strona prywatna, pobierająca myto na podstawie koncesyi mytniczej, obowiązana jest aż do wygaśnięcia nadanego jej prawa, utrzymywać przedmiot omycony własnym kosztem i w należyłym stanie.

Miejsce dla stacyj mytniezych na drogach powiatowych i gminnych, oznacza polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

Spory co do uwolnienia od myta rozstrzygają władze rządowe.

§. 24.

Subwencye.

Do budowy albo rekonstrukcyi drogi powiatowej lub gminnej, ważnej pod względem komunikacyi, a zbyt kosztownej dla powiatu lub dla okręgu drogowego, może być udzielony zasiłek lub bezprocentowa pożyczka z funduszu krajowego.

Takaż subwencya może być udzielona z funduszu dróg powiatowych dla dróg gminnych.

W razie niezbędnej potrzeby i po wyczerpaniu środków ustawą wskazanych, udzieloną być może wyjątkowo subwencya z funduszu krajowego także do konserwacyi drogi powiatowej lub gminnej, ważnej pod względem komunikacyi (§. 29. ustęp 2).

§. 25.

Jeżeli droga krajowa lub powiatowa przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruków i t. p., całą ztąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada.

§. 26.

Jeżeli z powodu uwzględnionych życzeń mieszkańców, zatem w interesie pewnej osady, drodze krajowej lub powiatowej miałby być nadany kierunek przecinający tę osadę, która inaczej bez uszczerbku powszechnego ruchu mogłaby być pominięta, natenczas osada ta ponosi sama nadwyżkę wydatków kosztowniejszej budowy, spowodowaną przez zmianę zamierzonego kierunku drogi.

§. 27.

Dopóki droga uznana za krajową lub powiatową nie będzie oddaną w całości lub w części do użytku publicznego, komunikacya w kierunku tejże drogi, winna być utrzymywana kosztem tych, którzy do jej utrzymania byli przedtem obowiązani.

§. 28.

Jeżeli komunikacya przez wypadki elementarne jak n. p. zasy śniegowe, powodzie i t. p. została zagrożoną, lub całkowicie przerwana, natenczas obowiązani są do robót niecierpiących zwłoki, za wynagrodzeniem, mieszkańcy osady najbliższej miejsca, w którym robota ma

być wykonaną. Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które — i kolejny porządek, jakim osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót.

Wynagrodzenie oznacza Wydział krajowy co do dróg krajowych, Wydział powiatowy co do dróg powiatowych, a komitet okręgu drogowego co do dróg gminnych.

III. O zakresie działania

Reprezentacyi i władz autonomicznych w sprawach drogowych, o ile nie jest oznaczony w paragrafach poprzedzających.

§. 29.

Sejm krajowy.

Sejm krajowy stanowi:

- 1) o funduszach potrzebnych na budowę i utrzymanie dróg krajowych;
- 2) o zasiłku z funduszu krajowego na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 24).

§. 30.

Wydział krajowy.

Wydział krajowy:

1) prowadzi cały techniczny i administracyjny zarząd dróg krajowych, a naczelny nadzór nad kierunkiem, budową i utrzymaniem dróg powiatowych i gminnych, tudzież nad ich funduszami, i wydaje w granicach niniejszej ustawy, i w celu jej przeprowadzenia potrzebne rozporządzenia i instrukcje tak administracyjne i rachunkowe, jakoteż techniczne;

2) oznacza w wypadku przewidzianym w §. 13. jakimi środkami Rada powiatowa ma się przyczyniać do kosztów budowy i utrzymania dróg powiatowych, oraz w jakim porządku i czasie drogi te mają być budowane, a jeżeli się przekona, że roboty należyce nie są wykonywane, natenczas winien objąć zarząd bezpośredni;

3) mianuje — jeżeli tego uzna potrzebę — delegatów lub komitety dla spraw drogowych, oznaczając ich zakres działania;

4) wyznacza w granicach dotacji sejmowej zasiłki lub bezprocentowe pożyczki z funduszu krajowego na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 24);

5) stanowi cenę wykupna prestacki w powiecie, jeżeli Rada powiatowa tego obowiązku w należytych czasie nie dopełni (§. 31);

6) rozstrzyga spory pomiędzy Radami powiatowymi co do kierunku dróg powiatowych — również jak między komitetami okręgów drogowych, nie należących

do tego samego powiatu: co do kierunku dróg gminnych i w ogólności rozstrzyga sprawy drogowe w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 31.

Rada powiatowa.

Rada powiatowa:

- 1) nadzoruje zarząd funduszu dróg powiatowych;
- 2) oznacza ceny wykupna robocizny pieszej (§. 13) przynajmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem każdego roku administracyjnego;
- 3) stanowi o zasiłku z funduszu dróg powiatowych na rzecz dróg gminnych (§. 24);
- 4) dzieli powiat na okręgi drogowe (§. 5) na podstawie stosunków miejscowych i z uwzględnieniem ogólnej instrukcyi, przez Wydział krajowy wydać się mającej;
- 5) oznacza, jaka część prestacyi (§. 15) ma być użyta w okręgu drogowym, na rzecz dróg powiatowych (§. 13 ustęp 5), pozostawiając wszakże na rzecz dróg gminnych tego okręgu potrzebną ilość prestacyi.

§. 32.

Wydział powiatowy.

Wydział powiatowy:

- 1) prowadzi cały techniczny i administracyjny zarząd dróg powiatowych, utrzymuje ich inwentarz, przedstawia Wydziałowi krajowemu corocznie projekty i budżety drogowe i zdaje z końcem każdego roku sprawę o stanie dróg powiatowych i gminnych, tudzież o ich funduszach Wydziałowi krajowemu i Radzie powiatowej;
- 2) nadzoruje komitety drogowe co do budowania i utrzymywania dróg gminnych, a mianowicie: czuwa nad całością funduszu tych dróg, sprawdza corocznie a w razie potrzeby prostuje ich preliminarze i projekty, zatwierdza budżety i przekonuje się, czy prestacje drogowe zostały zużyte;
- 3) przeznacza w granicach dotacyi (§. 31 3) zasiłek lub pożyczkę z funduszu dróg powiatowych na rzecz dróg gminnych (§. 24);
- 4) rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych;
- 5) dostarcza Wydziałowi krajowemu na żądanie dat statystycznych, dotyczących się dróg powiatowych i gminnych;
- 6) kieruje budową i utrzymaniem dróg krajowych, o ile ta czynność została mu przez Wydział krajowy poruczoną;
- 7) mianuje dla każdego okręgu drogowego w powiecie jednego członka i tegoż zastępcę, a do załatwienia specjalnych spraw drogowych delegatów, których zakres działania oznacza.

§. 33.

Komitet okręgu dróg gminnych.

Komitet okręgu dróg gminnych jest organem zarządzającym i uchwalającym w sprawach dróg gminnych, i uchwały jego w tym zakresie powzięte, mają moc obowiązującą dla wszystkich gmin i obszarów dworskich, należących do okręgu drogowego.

Od uchwały lub orzeczenia komitetu odwołać się można do Wydziału powiatowego.

Siedzibę komitetu oznacza sam komitet.

Urząd członka komitetu jest bezpłatny.

Skład komitetu:

§. 34.

Komitet okręgu drogowego składa się z trzech członków, z których jednego mianuje Wydział powiatowy, jednego wybierają obszary dworskie, jednego wreszcie naczelnicy gmin do tegoż okręgu należących.

W gminie stanowiącej z obszarem dworskim jeden okręg drogowy, naczelnik gminy i posiadacz obszaru dworskiego lub mianowany przez niego zastępca wchodzi bez wyboru w skład komitetu drogowego.

Współposiadacze obszaru dworskiego wykonują swe prawa przez pełnomocnika.

Jeżeli w okręgu drogowym nie ma obszarów dworskich, natenczas wybierają naczelnicy gmin dwóch członków do komitetu. W miastach stanowiących osobne okręgi drogowe, wybiera Rada gminna dwóch członków komitetu drogowego.

Wybór i rozwiązanie komitetu.

§. 35.

Peryod urzędowania komitetów drogowych jest ten sam, co i Wydziału Rady powiatowej.

Wydział powiatowy może unieważnić wybór w porozumieniu z c. k. polityczną władzą powiatową.

Aż do ukonstytuowania się nowego komitetu drogowego, urzędują dawni członkowie.

W razie opróżnienia w ciągu peryodu wyborczego posady członka komitetu lub jego zastępcy, ma być dokonany nowy wybór najpóźniej do dni 14.

W miejsce członka komitetu niemogącego brać udziału w czynnościach, powoła przewodniczący jego zastępcę.

Przewodniczącego wybiera komitet z grona swego.

Gdyby komitet nie mógł się ukonstytuować dla braku kompletu lub z jakiegokolwiek przyczyn, Wydział powiatowy zamianuje w porozumieniu z c. k. Starostwem komitet prowizoryczny na czas potrzeby.

Co do przyjęcia wyboru na członka komitetu i dopełnienia obowiązków urzędowych, również jak co do rozwiązania komitetu okręgu drogowego, zastosowane będą analogiczne postanowienia §§. 20, 25, 42 i 109 ustawy gminnej.

Grzywny wymierza Wydział powiatowy.

Od takiego orzeczenia Wydziału powiatowego odwołać się można do Wydziału krajowego.

Kara pieniężna wpływa na rzecz dróg gminnych w okręgu.

Z a k r e s d z i a ł a n i a.

§. 36.

Komitet okręgu drogowego:

1) prowadzi cały techniczny i administracyjny zarząd dróg gminnych w okręgu, orzeka o uwolnieniu osób w §. 18. ust. 1. wskazanych, od prestacji drogowych, stanowi o sposobie użycia funduszu dróg gminnych i załatwia rachunki roczne;

2) utrzymuje wykaz i inwentarz dróg gminnych, uchwała corocznie na podstawie tego wykazu preliminarz robót i budżet drogowy i utrzymuje ich inwentarz;

3) mianuje do wykonywania poleceń komitetu organa wykonawcze i oznacza zakres ich działania;

4) czuwa nad należyтым stanem dróg gminnych w okręgu, oraz nad tem, ażeby wszelkie prestacje i składki pieniężne (§§. 15 i 20) na rzecz dróg gminnych w okręgu uiszczane były w sposób właściwy i w oznaczonym terminie;

5) dostarcza na żądanie Wydziału powiatowego wszelkich wyjaśnień i dat, dotyczących się dróg publicznych;

6) kieruje budową i utrzymaniem dróg powiatowych w okręgu drogowym, o ile ta czynność została mu przez Wydział powiatowy poruczona.

§. 37.

Zwierzchność gminna.

Zwierzchność gminna:

1) sporządza spis kontrybuentów w gminie;

2) ogłasza rozkład prestacji, ceny wykupna robocizny i składkę pieniężną;

3) użycza komitetowi okręgu drogowego wszelkiej pomocy w zarządzie dróg gminnych i ma według jego poleceń wykonywać czynności, które jej tenże poruczy;

4) sprowadza na miejsce roboty kontrybuentów uiszczających prestacje w naturze (§. 19) również dostarcza robotników do wykonywania robót, spowodowanych wypadkami elementarnymi (§. 28).

§. 38.

Przełożony obszar dworskiego.

Przełożony obszar dworskiego sprawuje analogicznie te same czynności na obszarze dworskim, które zwierzchność gminna obowiązana jest wykonywać na obszarze gminnym.

IV. Środki zaradcze.

§. 39.

Jeżeliby Rada powiatowa lub Wydział powiatowy zaniedbywały swoje obowiązki, natenczas Wydział krajowy na koszt powiatu zaradzi temu w granicach obowiązujących ustaw, w sposób jaki za odpowiedni uzna.

Taka sama władza przysługuje Wydziałowi powiatowemu nad komitetem okręgu drogowego, radą gminną, zwierzchnością gminną, i przełożonym obszaru dworskiego; nadto może Wydział powiatowy członka komitetu zwierzchności gminnej i przełożonego obszaru dworskiego, zaniedbujących swoje obowiązki, skazać na grzywny aż do 20 złr. w. a.

Koszta komisji wywołane przez żalącego się ponosi tenże, jeżeli zażalenie za niesłuszne uznanem zostało, w przeciwnym razie ponosi je właściwy fundusz drogowy.

V. Nadzór rządowy.

§. 40.

Władza polityczna winna czuwać, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać, tudzież, ażeby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie było zagrożone. W razie więc takiego zaniedbania zażąda zaradzenia od sprawującego bezpośrednią administracyę, a gdy krok ten zostanie bezskutecznym, jako też w razach niebezpieczeństwa lub elementarnych wypadków, zarządzi bez zwłoki stosowne środki na koszt obowiązanych i zawiadomi o tem właściwy zarząd drogowy.

Ustawa niniejsza nie narusza przyznanego w ustawie gminnej i w ustawie o reprezentacji powiatowej władzom rządowym prawa nadzoru nad reprezentacyą gminną i powiatową, i systowania uchwał tych reprezentacji. Toż samo prawo przysługuje władzom rządowym względem komitetu okręgu drogowego.

VI. Odwołanie się do wyższej władzy i przedstawienia.

§. 41.

Wszelkie odwołanie się lub przedstawienie do wyższej władzy autonomicznej, ma być wniesione w przeciągu dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia uchwały.

Od orzeczeń władzy politycznej, wydanych z mocy §. 40. niniejszej ustawy, można odwołać się do c. k. Namiestnictwa, które rozstrzyga sprawę w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

VII. Egzekucya.

§. 42.

Wszelkie należności oznaczone tą ustawą, jeżeli nie polegają na tytułach prawa prywatnego, gdy nie są uiszczone w terminie, ściągane będą w drodze egzekucyi politycznej, mianowicie: prestacye, wykupna od prestacyi, dodatki do podatków, składka pieniężna na rzecz dróg gminnych, wydatki poniesione w skutek przedsięwzięcia środków zaradczych na koszt powiatu, okręgu dróg gminnych, gminy, przełożonego obszaru dworskiego, członka zwierzchności gminnej, równie jak i kontrybuentów; kary dyscyplinarne, wynagrodzenia za szkody zrządzone na drogach, kary policyjne za przekroczenia przepisów drogowych, datki z powodu niezwykłego zużycia drogi, tudzież koszta postępowania wykonawczego.

Egzekucyę przeprowadza: polityczna władza powiatowa względem gmin i obszarów dworskich, zwierzchność gminna względem kontrybuentów w gminie, a przełożony obszar dworski względem kontrybuentów na tymże obszarze.

Na wezwanie władz zarządzających lub nadzorujących, winna polityczna władza powiatowa z ominięciem gminy, a względnie obszaru dworskiego, jako całości, przystąpić do egzekucyi wprost przeciw pojedyńczym kontrybuentom.

VIII. Postanowienia końcowe.

§. 43.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem wyda w granicach niniejszą ustawą określonych, potrzebny regulamin.

§. 44.

Ustawa niniejsza obowiązywać będzie w rok od dnia ogłoszenia jej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych. Z dniem wejścia jej w wykonanie, traci moc obowiązującą ustawa z 18. sierpnia 1866. r. o prestacyach i kompetencyi co do dróg publicznych.

§. 45.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.